

# Vit näckros och nordnäckros i Dalarna – en efterlysning

Lennart Bratt

Under DABS' pågående kartläggning av landskapets flora ställs vi inför talrika stötestenar. En sådan är näckrosorna. Av de gula näckrosorna är utmaningen att skilja dvärgnäckros från gul näckros med alla de övergångsformer/hybrider som förekommer och förvirrar.

Med dessa rader vill jag dock slå ett slag för de vita näckrosorna och vikten av att vi försöker särskilja de två underarterna vit näckros *Nymphaea alba* ssp. *alba* och nordnäckros, *Nymphaea alba* ssp. *candida*.

I den rapportering som sker, likväl som i många uppgifter i publikationer, är det omöjligt att veta vilken av underarterna som avses. Olyckligtvis heter ju den sydliga ssp. *alba* vit näckros, vilket ju också är namnet som de flesta använder sig av i dagligt tal. Av den anledningen har DABS fått in ett flertal rapporter av vit näckros som vid förfrågan visat sig inte vara bestämda till underart och med stor sannolikhet avser den betydligt vanligare nordnäckrosen ssp. *candida*.

DABS vill därför vädja om att samla in ett blad och en blomma i de fall vita näckrosor påträffas och göra en jämförelse mot en (modernare) flora. Om inte detta har gjorts ska rapporten avse vita näckrosor i vid bemärkelse. Vid rapport av ssp. *alba* bör det framgå att skiljekaraktererna har studerats.

**Beskrivning** (modifierad efter den virtuella floran). Vit näckros är en flerårig vattenväxt med långa blom- och bladskaft, stora runda flytblad och stora vita blommor, de största hos någon svensk växt. Bladen är runda till brett äggrunda med sidonerver som är förenade i kanten, bladundersidan är ofta rödaktig. Vit näckros blommor från juni till augusti.

Blomman har fyra gröna foderblad och talrika vita kronblad. När blomman blivit befruktad böjs frukten ner under vattnet för att mogna. Den köttiga fruktkapseln löser upp sig vid mognaden och fröna, som är försedda med ett luftfyllt bihang, kan flyta med vågor och strömmar innan de slutligen sjunker till botten.

Vit näckros är variabel och delas i flera underarter, vilka ibland betraktas som egna arter. Huvudunderarten sydnäckros, ssp. *alba*, har stora blad, blommor med talrika märkesstrålar, platt blomfäste och tag-

giga pollenkorn. Underarten nordnäckros, ssp. *candida*, har mindre blad, blommor med färre märkesstrålar, konkavt blomfäste och vårtiga pollenkorn. Den tredje underarten, atlantnäckros ssp. *occidentalis* liknar mest nordnäckros, men har en kal zon utan ståndare närmast märkena. Den senare förekommer endast i Halland och Västergötland.

Den gula näckrosens *Nuphar luteum* blad skiljer sig från den vita näckrosens genom sin mer avlånga form, sina sidonerver som ej är för-  
enade i kanten och sin gröna undersida.

**Sydnäckros** (subsp. *alba*) — har stora blad, blommor med talrika märkesstrålar (13-16), platt blomfäste, raka basala sidonerver och taggiga pollenkorn.

**Nordnäckros** (subsp. *candida*) — har mindre blad, blommor med färre märkesstrålar (8-12), konkavt blomfäste, böjda basala sidonerver och vårtiga pollenkorn.

